

Veli-Matti Syrjänen
Tieto- ja turvallisuusosasto
Tieliikenne ja kuljetusketjut -yksikkö

HE 19/2026 vp: Ministeriön arvio vakuusmaksun ja rengaslukon käytöstä turvaamistoimina

1 Yleistä

Valtioneuvosto lähetti eduskunnalle 5.3.2026 hallituksen esityksen laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Esityksen tavoitteena on parantaa henkilö- ja tavaraliikenteen harjoittamista koskevan EU-sääntelyn noudattamisen ja valvonnan edellytyksiä, edistää ympäristöystävällisten ajoneuvojen yleistymistä maanteilla sekä kuljettajien saatavuutta.

Liikenteen palveluista annettuun lain (320/2017) 23 §:ään lisättäisiin ulkomaisen yrityksen Suomessa tilapäisesti suorittamia kuljetuspalveluja eli niin sanottua kabotaasiliikennettä koskevaa EU-sääntelyä tarkentavia säännöksiä sääntelyn noudattamisen ja valvonnan mahdollistamiseksi. Samalla lain 255 b–d §:ään lisättäisiin uusia seuraamusmaksuja, jotta kabotaasirikkomuksesta ja kuljettajatodistuksen hankkimisen laiminlyönnistä voidaan jatkossa määrätä hallinnolliset sanktiot.

Liikenne- viestintävaliokunnan kokouksessa 10.4.2026 nousi esiin erityisesti valiokunnalle saapuneet lausunnot hallinnollisten seuraamusmaksujen perimisen varmistamiseksi asetettavan vakuusmaksun ja ajoneuvon asennettavan rengaslukon tarpeellisuudesta. Liikenne- ja viestintäministeriö lupasi valiokunnan pyynnöstä toimittaa harkittavaksi pykäläluonnokset edellä mainittujen turvaamistoimien käyttöönottamiseksi.

2 Vakuusmaksun ja rengaslukon käytön nykytila

Ylikuormamaksusta annetun lain (51/1982) 10 §:ssä on säännökset ulkomaisen ajoneuvon maastavientikieltoon liittyvästä vakuusmaksun prosessista. Pykälän perusteella ulkomailla rekisteröityä ajoneuvoa, jossa todetusta ylikuormasta on määrättävä ylikuormamaksu, ei saa viedä maasta ennen ylikuormamaksun maksamista. Maksun määrääjä voi kuitenkin sallia ajoneuvon maastaviennin, milloin ylikuormamaksun maksamisesta on asetettu hyväksyttävä vakuus. Kun liikenteen valvoja on todennut edellä tarkoitetussa ajoneuvossa ylikuorman, ajoneuvo on hänen valvonnassaan siirrettävä lähimmälle poliisin tai tulliviranomaisen valvomalle paikalle, kunnes ylikuormamaksu on maksettu. Jos kuljettaja kieltäytyy siirtämästä ajoneuvoa, on valvojan huolehdittava siirtämisestä. Tarvittaessa poliisi- tai tulliviranomainen saa ottaa sellaisen ajoneuvon tunnusmerkit haltuunsa. Hyväksyttävä vakuus on vastannut määrättävän ylikuormamaksun suuruutta. Erilaiset hallinnolliset seuraamukset ovat nykyisin jo vakiintuneet seuraamusjärjestelmän hyväksyttäväksi osaksi. Ylikuormamaksusta annetussa laissa (51/1982) on perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 2/1981 vp) säädetty ehdotetun kaltaisista hallinnollisista seuraamuksista.

Merenkulun ympäristönsuojelusta annetun lain (1672/2009) 6 ja 14 §:n perusteella on mahdollista asettaa seuraamusmaksun suuruinen rahavakuus mahdollisen maksuvelvollisuuden täyttämiseksi. Vakuus voidaan asettaa, jos on ilmeistä, että alukselta on Suomen aluevesillä tai

talousvyöhykkeellä rikottu tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä siten, että Suomen rantaviivalle tai siihen liittyville eduille taikka Suomen aluemerien tai talousvyöhykkeen luonnonvaroilta aiheutuu huomattavaa vahinkoa tai sen vaaraa, aluksen matkan jatkamisen ehdoksi voidaan määrätä, että aluksen puolesta on asetettava seuraamusmaksun suuruinen rahavakuus mahdollisen korvausvelvollisuuden täyttämiseksi.

Pysäköinninvalvonnasta annetun lain (727/2011) 4 §:ssä on säännös rengaslukon kiinnittämisestä maksujen perimisen varmistamiseksi. Pykälän perusteella ajoneuvoon saa pysäköintivirheen johdosta kiinnittää rengaslukon, jos ajoneuvo voitaisiin siirtää ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain (828/2008) 5 §:n 1–3 momentin perusteella. Samalla on kiellettävä ajoneuvon liikuttaminen. Viranomaisen saa siirtää ajoneuvon, vaikka siihen olisi kiinnitetty rengaslukko. Rengaslukkoa ei tarvitse irrottaa ennen kuin tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettu korvaus ja ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain 5 §:n 3 momentissa tarkoitettujen pysäköintivirhemaksut on suoritettu, ellei muutoksenhakutuomioistuimella toisin määrää. Rengaslukon käyttämisestä aiheutuneista kustannuksista määrätään kiinteä euromääräinen korvaus. Korvaus määrätään kunnan osalta kunnallisen viranomaisen hyväksymän taksan ja poliisin osalta valtion maksuperustelain (150/1992) mukaisesti.

Perustuslakivaliokunta ei lausunnossaan (PeVL 57/2010 vp) käsitellyt erikseen rengaslukon käyttöä, vaan rinnasti sen yhdessä pysäköintivirhemaksun kanssa asiallisesti rikosoikeudelliseen seuraamukseen (PeVL 4/2001 vp, s. 7/II, PeVL 32/2005 vp, s. 2/II, PeVL 55/2005 vp, s. 2/I). Valiokunnan lausunnon mukaisesti hallinnollisen seuraamuksen yleisistä perusteista on säädettävä perustuslain 2 §:n 3 momentin edellyttämällä tavalla lailla, koska sen määrittämiseen sisältyy julkisen vallan käyttöä. Merkittävänä julkisen vallan käyttämisellä on pidettävä esimerkiksi itsenäiseen harkintaan perustuvaa oikeutta käyttää voimakeinoja tai puuttua muuten merkittävällä tavalla yksilön perusoikeuksiin (HE 1/1998 vp, s. 179/II, ks. myös PeVL 28/2001 vp, s. 5–6). Laissa on myös täsmällisesti ja selkeästi määriteltävä seuraamuksen ja sen suuruuden perusteista ja oikeusturvasta (PeVL 32/2005 vp, s. 2–3, PeVL 55/2005 vp, s. 2/I).

Liikenteen palveluista annetun lain 200 §:n 1 momentin perusteella poliisi-, tulli- ja rajavartiolaitoksella on oikeus tarkastaa tässä laissa ja tässä laissa tarkoitettua toimintaa koskevista EU-asetuksissa kuljetuksen suorittamiseksi edellytetyt asiakirjat, jos tiedot eivät ole saatavissa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti. Pykälän 2 momentin perusteella poliisi-, tulli- ja rajavartiolaitos voi keskeyttää kuljetuksen, jos edellä 1 momentissa tarkoitettujen asiakirjain tai tietojen ei ole saatavissa, jollei ole erityistä syytä sallia kuljetuksen jatkamista. Tämä kuitenkin koskee ainoastaan asiakirjojen tarkistamista.

Ruotsissa, Tanskassa, Norjassa on käytössä rengaslukot ulkomaalaisille ajoneuvoille, kun sääntöjen rikkomisesta määrättyjen sakkojen tai maksujen periminen halutaan varmistaa. Ruotsissa ajoneuvon estäminen perustuu lakiin ajoneuvojen liikkumisen estämisestä tietyissä tapauksissa (2014:1437). Laki antaa valvojille oikeuden estää ajoneuvon matkan jatkuminen ja käyttää rengaslukkoa, kun kyseessä on ulkomainen kabotaasisääntöjä rikkonut kuljetusyritys, ja olemassa on riski, ettei maksuja saada perittyä. Tanskan keskeiset lait ajoneuvon liikkumisen estämiselle ovat tieliikennelaki (færdselsloven) ja tavarankuljetuslaki (lov om godskørsel). Lakien perusteella valvojilla on oikeus määrätä seuraamuksia, estää ajoneuvon liikkuminen ja varmistaa maksujen perintä käyttämällä rengaslukkoa. Norjan lainsäädännössä keskeinen laki on yleinen tieliikennelaki (vegtrafikkloven), jonka nojalla viranomaisilla on oikeus kieltää ajoneuvon käyttö ja estää sen liikkuminen, jos se on rikkonut sääntöjä.

3 Turvaamistoimet ulkomaisen ajoneuvon maastavientikiellon estämiseksi

3.1. Ministeriön kanta

Ministeriö esittää, ettei rahavakuuden ja rengaslukon käyttöä hallinnollisten seuraamusmaksujen perimisen turvaamistoimenä lisättäisi tähän esitykseen. Ministeriö näkee, että hankkeessa on tärkeää pysyä nyt asetetussa aikataulussa, koska esityksessä on muita kuljetusalalle aikakriittisiä ehdotuksia, joiden voimaantulo on jo myöhästynyt alkuperäisestä aikataulusta. Turvaamistoimet vaativat todennäköisesti tarkempaa perustuslainmukaisuuden arviointia, joka myöhästyttäisi esitystä jopa kuukausilla. Kuljetusala on pitänyt tärkeänä, että etenkin vaihtoehtoisella käyttövoimalla kulkevien kevyiden kuorma-autojen kuljettaminen henkilöautoajokortilla saadaan voimaan mahdollisimman pian, jotta tilattua kalustoa saadaan käyttöön. Ministeriö pitää tärkeänä, että ulkomaalaisille liikenteenharjoittajille määrättyjen seuraamusmaksujen perintää seurataan, ja tarvittaessa turvaamistoimet valmistellaan lainsäädäntöön huolella myöhemmin.

Ministeriö pitää seuraamusmaksun perimisen varmistamiseksi seuraamusmaksun suuruista rahavakuutta sekä rengaslukkoa sinänsä kannatettavana, kunhan niiden käyttöönotto on perusteellisesti arvioitu. Ministeriö arvioi kyseisiä turvaamistoimia hallituksen esitysluonnosta koskevan lausuntokierroksen jälkeen. Ministeriö kuitenkin päätyi olla esittämättä niitä eduskunnalle, koska esityksen aikataulun vuoksi turvaamistoimia, niiden vaikutuksia tai suhdetta perustuslakiin ei kyetty huolella arvioimaan. Myöskään uuden lausuntokierroksen järjestämistä ei aikataulun vuoksi nähty tarkoituksenmukaiseksi. Turvaamistoimia tulisi arvioida vähintään perustuslain 9 (liikkumisvapaus) ja 21 §:n (oikeusturva) nojalla, mutta mahdollisesti myös 18 §:n (elinkeinovapaus) nojalla.

3.2. Vakuus ja rengaslukko

Liikenteen palveluista annettuun lakiin ehdotetun 255 d §:n uudeksi 3 momentiksi seuraavasti:

255 d §

Seuraamusmaksun määrääminen, suuruus ja täytäntöönpano

Ulkomailla rekisteröityä ajoneuvoa, jota on käytetty Suomessa kabotaasiliikenteen sääntöjen vastaisesti tai, jonka kuljettajalle ei ole hankittu kuljettajatodistusta, ja josta on määrättävä 255 b tai 255 c §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, ei saa liikuttaa tai viedä maasta ennen seuraamusmaksun maksamista. Seuraamusmaksun määrääjä voi kuitenkin sallia ajoneuvon liikuttamisen tai maastaviennin, jos seuraamusmaksun maksamisesta on asetettu seuraamusmaksun suuruinen rahavakuus, joka on maksettu. Ajoneuvoon saadaan kiinnittää rengaslukko, jos seuraamusmaksua tai rahavakuutta ei makseta. Samalla on kiellettävä ajoneuvon liikuttaminen. Liikennettä valvova viranomainen saa siirtää ajoneuvon, vaikka siihen olisi kiinnitetty rengaslukko. Rengaslukkoa ei tarvitse irrottaa ennen kuin seuraamusmaksu tai seuraamusmaksun suuruinen rahavakuus on suoritettu, ellei muutoksenhakutuomioistuin toisin määrää.

3.3. Vakuus

Liikenteen palveluista annettuun lakiin ehdotetun 255 d §:n uudeksi 3 momentiksi seuraavasti:

255 d §

Seuraamusmaksun määrääminen, suuruus ja täytäntöönpano

Ulkomailla rekisteröityä ajoneuvoa, jota on käytetty Suomessa kabotaasiliikenteen sääntöjen vastaisesti tai, jonka kuljettajalle ei ole hankittu kuljettajatodistusta, ja josta on määrättävä 255 b tai 255 c §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, ei saa liikuttaa tai viedä maasta ennen seuraamusmaksun maksamista. Kun liikennettä valvova viranomainen on todennut perusteet edellä tarkoitetussa ajoneuvossa 255 b tai 255 c §:ssä tarkoitetulle seuraamusmaksulle, ajoneuvo on liikennettä valvovan viranomaisen valvonnassa siirrettävä lähimmälle viranomaisen valvomalle paikalle, kunnes seuraamusmaksu on maksettu. Jos kuljettaja kieltäytyy siirtämästä ajoneuvoa, on liikenteen valvontaviranomaisen huolehdittava siirtämisestä. Tarvittaessa liikennettä valvova viranomainen saa ottaa tällaisen ajoneuvon tunnusmerkit haltuunsa. Seuraamusmaksun määrääjä voi kuitenkin sallia ajoneuvon liikuttamisen tai maastaviennin, jos seuraamusmaksun maksamisesta on asetettu seuraamusmaksun suuruinen rahavakuus, joka on maksettu.

HE 19/2026 vp: LiV seuraamusmaksun turvaamistoimista 15.4.2026 klo 11:15

Alla myös vastaus puheenjohtajan kysymykseen viime perjantaina 10.4.2026.

Ystävällisin terveisin

Veli-Matti Syrjänen

liikenneneuvos, tieliikenne ja kuljetusketjut

Liikenne- ja viestintäministeriö

Tausta ajokokeen vastaanottajaa koskeville muutosehdotuksille

Ajokokeen vastaanottajan vaatimuksia muuttavan ehdotuksen taustalla on ministeriön Liikenne- ja viestintävirastolta saama ehdotus vaatimusten keventämiseksi ja suullisten teoriakokeiden vastaanottamisen mahdollistamisesta myös muulle henkilöstölle. Muutoksia ehdotetaan, sillä ajokokeen vastaanottajan tehtävässä toimivien ikärakenteen vuoksi on odotettavaa, että ajokokeenvastaanottajien saatavuus heikentyy merkittävästi lähivuosina ja myös siitä syystä, että viime vuosina ajokokeiden suoritusmäärät ovat kasvaneet huomattavasti ja ajokoeaikojen saatavuus on paikoin ollut jopa heikko.

Suullisten teoriakokeiden vastaanottamisen salliminen muille kuin ajokokeen vastaanottajille vapauttaisi resursseja vuositasolla arviolta 12 000 ajokoeaikaa vastaavan ajan.

Esitettyjen muutosten arvioidaan parantavan työvoiman saatavuutta ajokokeen vastaanottajan tehtäviin ja siten turvaavan myös kuljettajantutkintojen saatavuutta.

Ajokokeen vastaanottajan tehtävään on nykytilassa vaatimuksena liikenneopetusalan erikoisammattitutkinto. Vuodesta 2015 alkaen liikenneopettajaluvan myöntämisen

koulutusvaatimuksena on ollut ko. tutkinnon pakollisten osien suorittaminen ja tutkinnon kokonaan suorittaneiden määrä on muutoksen jälkeen laskenut.

Koko tutkinnon suorittaminen edellyttää myös sellaisen valinnaisen tutkinnon osan suorittamista, jonka ei arvioida olevan ajokokeen vastaanottajan ammattitoiminnan kannalta keskeinen tai tehtävän menestyksekkään hoitamisen kannalta välttämätön.

Liikenneopetusalan erikoisammattitutkinnon osa ”Ajokokeen vastaanottajana toimiminen” (30 osaamispistettä) kattaa ammattitoiminnan sisällön kannalta keskeiset ja riittävät sisällöt. Valinnaiset osat, joita ei jatkossa enää edellytettäisi, koskevat voimassa olevien tutkinnonperusteiden mukaisesti mm. toimimista moottoripyöräopettajana, nuorten liikennekasvatuksen ja AM/120 opettajana, kuorma- tai linja-autonkuljettajien opettajana, kuljetusalan ammattipätevyyskouluttajana, ammatillisen kuljettajakoulutuksen opetustehtävissä, ekologisen liikkumisen sekä autonomisen liikenteen asiantuntijana, sekä opetustoiminnan johtamista ja yrittäjyyttä.

Ajokokeen vastaanottajalle säädettyihin vaatimuksiin lukeutuu myös liikenneopettajalupa, jonka myöntämisen ehtona on, että hakija on suorittanut liikenneopetusalan erikoisammattitutkinnon pakolliset osat autokoulutoiminnan hoitaminen (40 osaamispistettä) ja liikenneopettajana toimiminen (80 osaamispistettä). Vaatimus ajokokeen vastaanottajan tehtävää hoitavien koulutuksesta ei kokonaisuutena arvioiden muuttuisi olennaisesti siitä, että jatkossa erikoisammattitutkintoa ei kokonaisuudessaan enää edellytettäisi.

Ehdotuksen mukaan ajokokeen vastaanottajalta edellytettävyn liikenneopettajalupa ei enää liitettäisi vaatimusta vähintään kahden vuoden voimassaolosta, vaan luvan voimassaolo riittäisi. Nykytilassa vaatimus koskee vain liikenneopettajaluvan voimassaoloaikaa, eikä liikenneopettajana hankittua ammattikokemusta edellytetä. Kahden vuoden voimassaolovaatimuksesta luopumisella arvioidaan olevan alalle tuloa helpottava vaikutus.